

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, vasárnap, 1908. szeptember 6.

191. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hóra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petít sorja 40 fillér.

Viziut Fiuméhez.

Irtva Krisztinkovics Ede miniszteri tanácsos.

A vukovár—samaci csatorna a Fiume felé irányuló és Boszniával való forgalom érdekében annál nagyobb jelentőséggel bír, minél parancsolóbb a szükségesség, hogy a fiumei kikötőt víziutainkkal kapcsolatba hozzuk. Ez a legsürgősebb munkát, melyhez gazdasági függetlenségünk biztosítása érdekében hozzá kell fogni.

Az 57,5 kilométer hosszú csatorna 479 kilométer utróvidülést jelent Vukovár és Sziszek között s a régi készen álló tervnek kivételét 14 millió koronával, míg a Szávának és Kulpának (Károlyvárosig) hajózhatóvá tételét 4 millió koronával költségelték.

Ha számításba vesszük, hogy a kedvezményes vasuti szállítási díjtétele Budapesttől Fiuméig egy métermázsra gabonára 186 fillér, — míg a viziut Károlyvárosig 74 fillér s onnét átrakással vasuton 50 fillér — jeleztük a vukovár—samaci csatorna szükséges voltát is. Ha pedig arra gondolunk, hogy kiviteli kereskedelmünk és egyetlen tengeri kikötőnk jövője érdekében a károlyváros—fiume csatorna kiépítése sem tűr halasztást, akkor a vukovár—samaci csatorna létesítésével s a Károlyvárosig meglevő természetes víziutnak rendbehozatásával nagyon kell sietnünk.

Ennek a csatornának az ügye is régóta foglalkoztatja már a magyar közvéleményt, s bár országos mozgalom nem indult meg érdekében, az építés szüksége rég köztudattá vált. Hogy 1867 óta, amikor t. i. a törvényhozás a csatornák költségeit megszavazta, az építés halasztgatása nem keltett visszatetszést, csak azért történt, mert a vasuti láz a mesterséges víziutak kérdését leszorította a napirendről.

A budapest—fiumei víziut létesítésének kérdését most az osztrák csatornaterv megvalósulása, a Trieszthez vezető második vasut s a dalmát vasutak kiépítése elemi erővel tojja előtérbe és ámbár műszaki részről sokan kételkednek a károlyváros—fiumei hegyi csatorna kiépítésének gazdaságos voltában, mindinkább általános a nézet, hogy ha az osztrákok a Duna és a Moldva vízváltatójának alig csekélyebb terepakadályait leküzdhetik, miért rettenénk mi vissza a Karszt áttörésétől, ha e feladat megoldása gazdasági függetlenségünket kereskedelmünk szabadságát, tengeri kikötőnk forgalmi jelentőségének fejlődését nagyban biztosítja?

Hieronymi Károly indokolni kívánta azt, miért nem helyezte ő e csatornát elsősorban megépítendőkhöz. Fiumén át irányuló tengeri kivitelünk is olyan árucikkekből áll, melyeknél a szállítás olcsó volta nagy szerepet játszik; ilyen különösen a liszt, mely Fiuméba vezető csatorna létesítése után kétségtelenül hajón szállíttatnék oda; de a magyar királyi államvasutakon a Fiumén át kivitelre kerülő liszt

már ma is oly olcsó díjtétel mellett szállíttatik, melynél a csatornán való szállítás sem lenne sokkal olcsóbb.

Erre vonatkozólag legyen szabad megjegyezni a következőket. A m. kir. államvasutak budapest—fiumei vonalán a liszt csakugyan oly olcsón szállíttatik, hogy messzebb menő díjmérséklésről szó alig lehet, mert az államvasutak a liszt kivitelre így is közel félmillió koronát ráfizetnek. Ezt a díjmérséklést az a lehetőség indokolja, hogy a liszt Budapestről Sulinán át vizen és tengeren olcsóbban szállítható Angliába. És mégis ép nemrég követelték jobb gabonaárak elérésének reményében, a Fiuméba irányuló liszt szállítmányok díjtételeinek métermázsánként 6 fillérre való időleges leszállítását.

De mindezeket eltekintve a fiumei csatornának éppen az a célja, hogy azon esetre is, ha észak-nyugatra irányuló kivitelünk elé akadályokat gördítenének a viszonyok, terményeink olcsó utat találjanak a tengerre, amelyen a világereszkedelem összes piaci közt válogathatunk.

A mi bajunk éppen az, hogy forgalmunkban Fiumének Trieszttel osztozkodnia kell, hogy kereskedelmi hajórajunk, melyre annyit áldozunk, nagyrészt idegen forgalmat kénytelen közvetíteni s hogy kiviteli forgalmunknak csak a Fiuméhez vezető egyetlen sinpár a biztos utja s ezen a szűk és drága uton kellőképpen nem fejlődhetik.

Éppen azért akarjuk a fiumei csatornát, hogy minden eshetőségre biztosítva legyen a magyar kivitel, hogy tengeri kikötőnk versenyt állhasson Trieszttel, melynek érdekében olyan óriási áldozatokat hoz Ausztria.

Ideje belátni, hogy a szubvenciókkal, apró-cseprő tarifális intézkedésekkel nagy forgalmat, egészséges fejlődést elérni nem lehet s e csatorna nélkül milliókat verhetünk a fiumei kikötőbe, soha annak hasznát látni nem fogjuk.

1871. óta megkészszerződött Bréma, Trieszt, Genua, Marseille és Havre forgalma; megháromszorozódott Londoné, Anversé, Rotterdamé, csaknem megnégyesződött Hamburgé, amit kizárólag a belvízi utnak (az Elbének) köszönhet. 1871-ben Liverpoolnak volt a legnagyobb forgalma (3,300,000 t.), azután London következett (3,100,000) tonnával. Anversben, Marseilleben, Hamburgban 1,800,000 t. volt a hajóforgalom. Liverpoolt 1875-ben London és 1893-ban Anvers és Hamburg szárnyalta túl. Anvers 1897-ben a második helyet foglalta el, de 1898-ban ezt a helyet Hamburg elvette tőle.

Trieszt a Földközi tengeren rangban a harmadik és szintén várományosa a közép-európai átmenő forgalomnak. Ha a Tauern-

vasut teljesen kiépül, akkor a genuai és velenicei átmeneti forgalom jó részét magához ragadja.

Ma az osztrák kikötő forgalma harmadrésze sem a marseillei forgalomnak. De Trieszt forgalmát — részint a délnémet s részint az osztrák relációkban nyerendő nagy utróvidítések révén — legalább is meg fogja kétszerezni a Tauern-vasut.

A közép-európai áruforgalom egy részét Fiumének és Magyarországnak meg lehetne nyerni, csak hogy nem a vasut révén. Ausztria elzár bennünket Közép-Európától és lehetlenné tesz Fiumének minden vasuti tarifális előnyt Trieszttel szemben. Innét van, hogy mig Trieszt (jelenlegi nyomoruságos vasuti összeköttetése mellett is) 1899-ben vasuton 102,720 tonnányi forgalmat ért el Németországgal és Svájjal, Fiumének abból csak 6488 tonna jutott.

Egyetlen ut terelhetné Fiuméba a közép-európai forgalmat. Ez az ut a Dunán vezet.

Ha a vukovár—samaci csatornát kiépítjük s ha a Szávát Sziszekig és a Kulpa-Bródig, de legalább Károlyvárosig hajózhatóvá tesszük, ezzel a vízi utat csaknem Fiuméig terjesztjük ki s már is egy nagy — bel- és külföldi — áruforgalom alapját vetjük meg.

Ha azután ezt a vízi utat folytatólagosan kiépítjük a Karsztot át Fiuméba: akkor Budapest—Fiume lesz a Közép-Európa és a Földközi tenger közti világereszkedelem fő-utja.

Ez az egyetlen eszköz, amely Fiumét nagy kikötővé teheti s Budapestten olyan belvízi kereskedelmi gócpontot teremthet, amilyen Mannheim vagy Páris.

Supilo leleplezése. Supilo Ferenc a „Novi List” tegnapi számában hosszabb cikkben fejtegeti, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök már a nyári szünet vége felé lépéseket tett, hogy a horvát-szerb koalícióval megegyezésre jusson. Állítása szerint a miniszterelnök Semsey László grófot küldte a horvát képviselőkhöz, kik közül Mazurics egy lapra fölírta a horvátok föltételeit, melyet Semsey gróf a Házban át is adott Wekerle miniszterelnöknek. E föltételek egyike az volt, hogy magyar részről a vasutak nyelve és a vasutasok alkalmazása tekintetében biztosítsák a kiegyezési törvény illető szakaszainak végrehajtása, melyekből kétségtelenül az következik, hogy a horvátországi vasutakon kizárólag a horvát legyen a hivatalos nyelv. Azonkívül pedig garantáltassék az, hogy a vasuti szolgálatban első sorban horvátokat alkalmazzanak és csak, ha ezek kellő számmal rendelkezésre nem állának, alkalmazhatók más honosságúak is. Wekerle miniszterelnök állítólag a neki átadott és a föltételeket tartalmazó papírlapon törlesztett és maga írta rá a magyar kormány álláspontját. Az így korrigált lapot azután Semsey gróf visszaadta Mazuricsnak, ki azután kijelen-

tette, hogy ezen az alapon a tárgyalás lehetetlen. Supilo szerint a tárgyalás csakugyan megakadt. Fejtegetéseit azzal fejezte be, hogy ha akkor a horvátok elfogadták volna a miniszterelnök prozódiumát, akkor ma a koalíció lenne a kormányon és talán a nagyszerb összekülvésére se lett volna szükség.

UJDONSÁGOK.

— **Letartóztatott olasz pap.** Trienti táviratunk szerint az osztrák-olasz határon fekvő Lastebassa községben osztrák csendőrök letartóztatták *Rizzolo* Giovanni olasz lelkészt és Trientbe kísérték, hol felségvétség miatt átadták a járásbaróságnak. Az Alto Adige című lap, amely ezt a hírt közli, azt gyanítja, hogy a letartóztatott papot kémkedéssel is vádolják.

— **Elmezavart Adria tisztviselő.** Tegnap este F. Károly, az Adria könyvelőségének tisztviselője ki már régebbi idő óta szenved üldözési mániában, a Lloyd vendéglő előtt ülve oly különös viselkedést tanúsított, hogy végre az előhívott mentőknek kellett a szegény fiatal embert a vendéglőből elszállítani. Bevittek egyelőre a kórház megfigyelő osztályába. F., ki nemrég a helyi lapokban közölt zavaros nyilatkozataival is magára vonta a figyelmet, már hetek óta családja intézkedésére felügyelet alatt állt.

— **Jönnek a szokolisták.** A szokolisták, akik 7-én és 8-án tartják Szusákon kongresszusukat, a következő sorrendben érkeznek ide:

A spalatóiak és a többi dalmátok a „Dániel Ernő” külön hajóval jönnek hétfőn délután félötör; visszautazás kedden este éjfél előtt.

Pólából és a déli Isztriából a „Liburnia” gőzös hétfőn délután 6 órakor érkezik ide és kedden éjfélkor; visszatérés kedden este éjfél előtt.

Volszából és Abbaziából kedden reggel fél nyolc órakor jönnek meg és aznap este fél tizenkét órakor mennek vissza a kongresszus résztvevői.

Az összes hajók a Baross-kikötő horvát oldalán kötnek ki.

A belügyminisztérium intézkedésére a zágrábi hadtestparancsnokság hároszáz gyalogost küldött Fiuméba, kiket Dolzani rendőr-főnök rendelkezésére bocsát. (Ugy halljuk, hogy Dolzani egy ezredesi bluzt vett kéz alatt a Fiumarán és lóhátról fogja hadseregét kommandírozni. — A szerk.) A katonaság tegnap este érkezett meg és a szokolista nagygyűlés ideje alatt Fiumében marad. Ime, ilyen az állapot, vagy mondjuk ostromállapot most Fiumében. S ahelyett, hogy a rendőrség régőhajtott államosításával segítene a kormány a bajon, a vasutat is rendőrszolgálatra szorítják, s minduntalan ostromállapotba helyezik Fiumét, hogy örökös rémületben és jogtalanságban éljenek lakói.

— **Olasz irredentizmus.** Most már a májusi zavargások alkalmával *Nakó Sándor* gróf és *Zanella* által félrevezetett Budapesti Hírlap is kezdi belátni, hogy kicsodák azok az ifjak, akik annak idején szerkesztőinket és nyomdánkat megtámadták. A fenti jellemző cím alatt tegnapi számában a következőket írja:

Fiumében van egy *Ifju Fiume* (La Giovine Fiume) nevű egyesület, mely hasonló címmel egy politikai hetilapocskát is ad ki. Az egyesület tagjai a szó szoros értelmében irredentisták és hasonló szellemű cikkeket közöl minden szombaton a lapjuk is. A legújabb, aug. 29-iki száma azonban már olyan hangon ír, amelyet nem volna szabad beavatkozás nélkül eltérnie a királyi ügyészségnek. Az, hogy a *Giovine Fiume* a zenggi horvát püspök főhatósága alól ki akarná ugyan szabadítani Fiumét, de egzsersmind az ellen is tiltakozik, hogy egy magyar püspök főhatósága alá kerüljön, — még csak hagyján, ezt 2 héttel ezelőtt a *Budapesti Hírlap* már előre megjövendölte; de az már fölháborító, hogy tiltakozik egy magyar ezrednek Fiuméba helyezése ellen, mert attól tart, hogy a magyar tisztok ott uraknak éreznék magukat „mintha otthon volnának (!)”, „súlyosan ránehézdnék a városi életre, s a zavargó magyar elemekből álló katonák prepotensek és túrhetetlenek volnának.” A magyargyűlöletet éppen nem titkoló cikk azzal a fölhívással végződik, hogy a fiumei olaszok egyre bensőbbben egyesüljenek, „a szándékok

és ideálok közösségében” fajtestestvéreikkel, a friuli olaszokkal.

Az utolsó mondathoz a magunk részéről hozzá kell még tennünk, hogy a „B. H.” az idézett cikk olasz eredetijét bizonyára nem olvasta, mert abban az *olasz birodalomban* lakó fajtestestvérekkel fennálló, közös szándékok és ideálok is hirdette vannak. A lap ugyanazon száma ezenkívül első helyen vastag betűkkel izgat a magyar állami iskolák ellen is.

— **A baja—bátaszéki hid felavatása.** Pécsről jelentik: A baja—bátaszéki Dunahid építése, valamint ezzel egyidejűleg a baja—szabadkai és a bátaszék—dombovári vasúti vonalaknak elsőrangú pályákká való átalakítási munkálatai rohamosan haladnak előre. Ugy a hid, valamint a vasutvonalak átadása már a jövő év május havában megtörténik. Az új hid megnyitásával egy időben be fogják vezetni a a Nagyvárad—Szeged—Szabadka—Baja—Bátaszék—Dombóvár—Fiume közti gyorsvonalat, mely az alföldi forgalmat teljesen át fogja alakítani.

— **Balla Kálmán színtársulata Kaposvárott.** Kőszegi Aranka, Balla társulatának új énekesnője szerdán lépett fel másodszor a kaposvári színpadon. A „Milliárdos kisasszony” című Strauss-féle operett került színre a fiumei előadástól majdnem egészen eltérő szereposztásban. A címszereplő Csik Irén asszony volt. Harmat Évit Kőszegi Aranka, Povicska Nasát Harmat Zseni, Turteltaubot Cseh Iván, Feigenbaumot Bérci Gyula, Basaréti bárót Hyna-Horvát Károly játszotta. — Csütörtökön bemutatkozó előadás volt a színpadon. Bródy Sándor nagyszerű „Tanítónő” életképét mutatta be a társulat. A címszerep alakítója Takács Mariska — mint az odaváló újságok írják, — nagy hatást ért el játékával. Az előadást Szakács Andor rendezte. — Pénteken és szombaton egy kaposvári fiatal operaénekesnő, Katerina Vellina vendégszerepelt. Mascagni „Parasztbecsület”-ének Santuzziójában lépett fel. A többi szerep Várady Márton (Alfio), Csőreg Jenő. (Turrido), Bándy Rózi (Lola), Havassi Szidi (Lucia) kezében volt. Szombaton a Cigánybáró női főszerepét Saffil énekelte Vellina Katinka, ekkor már kevésbé rekedten, mint mint az első nap. A cigánybáróban lépett fel először Székely Gyula (Gábor diák), akit Balla színigazgató a budapesti Népszínház—vigoperatól szerződtetett. Barinkay: Csőreg, Zsupán: Bérci. — Székely Gyula tulajdonképeni bemutatkozása vasárnap este volt a Leányka daljáték Thököly Imre szerepében, de Székely ez estére — berekedt. Nagy sikere volt a Leánykában Szentgyörgyi Lenkének. — A kaposvári színpad e heti műsora a következő: Hétfőn: Tanítónő. Kedden: Görög rabszolga. Operett. Szerdán: Mária Magdolna (Hebbel drámája.) Csütörtökön: Madarász. Operett. Ebben mutatkozik be Heltai Jenő, a társulat új komikus. Pénteken Abonyi társadalmi színműve a „Gyermek”, szombaton pedig Révész Ferenc nyári Bohózata a „Berger Zsiga” kerül színre. — A napokban mutatja be a társulat Vince József kaposvári szerző „Sztrájk” című modern színművét, melyet Balla Kálmán színigazgató előadásra elfogadott.

— **Főző iskola és más tanfolyamok.** Az állami felsőbb leányiskola életrevaló hasznos utitást valósít meg a legközelebbi jövőben: főzőiskolát és varrótanfolyamot nyit fiatal hölgyeknek számára. A főzésre vagy varrásra együttesen vagy külön-külön is lehet jelentkezni.

Ezenkívül újra megnyílnak a mult iskolai évben életbeléptetett idegenyelvi (magyar, olasz, német, francia, angol esetleg latin,) továbbá gyors- és gépirási tanfolyamok. Információkat nyújt és jelentkezéseket elfogad szept. 12-éig minden hétköznapokon délelőtt 11—12-ig az igazgatóság Via Clotilde Sup. 1, I. em.

— **Magyarok csábítása Amerikába.** Egy newyorki távirat jelenti, hogy a pennsylvániai kőszéniparosok, akik nem tudnak elég munkást kapni, elhatározták, hogy Magyarországból ötezer munkást hozatnak. Az amerikai munkások tiltakozni akarnak a külföldi munkások behozatala ellen. — E távirathoz a B. H. a következő nagyon is helyes megjegyzést fűzi: Ez a newyorki jelentés, reméljük, nem foga megfélemlíteni a magyar munkásságot. Valószínű, hogy a szénbányatulajdonosok azért nem kapnak munkásokat, mert nyomoruságos bért kínálnak s mert valóságos pokolba küldik a rabszolgáikat, akikre fojtogató és tüzes veszedelem ólálkodik a föld alatt. Hála Isten, nem azért jönnek haza ezré-

vel a magyarok Amerikából, hogy holmi üzleti hitegetés újra ki tudná csábítani őket az újvilágba. A csábító ügynökök ugyan még nincsenek itt, de azért jó lesz, ha a hatóságok már most megkettőztetik éberségüket. Azt hisszük, alábbi hírnök, amelyet *fiumei* tudósítónk küldött, elveszi a kedvét mindenkinek a kívándorlástól. A hirdetés így szól:

Az Austro-Amerikana hajóstársaság Argentina gőzöse a minap mintegy százötven magyar embert hozott vissza Amerikából a trieszti kikötőbe, akik ma érkeztek vasuton Fiuméba s folytatták útjukat hazafelé. A sápadt, kiéhezett emberek, akiknek nagyobb része a newyorki konzulátus költségén jött haza, leirhatatlan nyomorról beszélt. Különösen megindító volt B. biharmegyei illetőségű napszámos elbeszélése, aki sirva panaszkodott a kormányzóságnál, hol ingyen jegyet kért, hogy ügynökök rábeszélésére két és fél évvel ezelőtt vándorolt ki Amerikába. Kilenc hónap óta semmit sem keresett, kevés megtakarított pénze elfogyott s koldulással tengette életét. Azonban a koldulással sem volt szerencséje, mert két-három centnél nem igen kapott többet naponként. Lakása hónapok óta a Central Park bokrai alatt és a padokon volt. Az éhség arra is rávette, hogy az *utóra rakott személtárákban* kutatót maradék kenyérért. Rettenes szenvedését súlyosbította, hogy az éhezők egész tömege járkált az utcákon és turkált a személtárákban s egy-egy darab kenyérért olykor valóságos csatát kellett vívnia. Szüneteseitől végre a konzulátus várta meg, amely a lerongyolódott, hiehezett embert hazaküldte.

— **Nemzetközi uszóverseny Fiumében.** A Fiumei Atletikai Klub, holnap szeptember 6-án a kantridai fürdőben uszóversenyt rendez. Az érdekesnek ígérkező verseny a következő pontokból fog állani:

1. **Quarnerói bajnokság** 804 és fél méter (a győztes a quarneró bajnoki címet kapja 1908-9-re. I. díj arany érem, II. díj nagy ezüst érem, III. díj ezüst érem.

2. **Quarnerói bajnokság** 100 yardos, jutalmazás mint az első versenyben.

3. **Battaglierini emlékverseny.** 220 yard, I. díj diszes aranyérem, II. díj ezüst érem, III. díj kis ezüst érem.

4. **Általános verseny.** 420 és fél méter. Díjak mint az előbbi számban.

5. **200 yardos verseny.** Díjak mint az előbbiben.

6. **100 yardos verseny.** Díjak mint az előbbiben.

7. **Gyorsuszás** 50 yard. Bajnokok kizárva. I. díj aranyérem, II-ik díj ezüst érem, III. díj bronz érem

8. **Junior verseny.** 100 yardos. Díjak, mint az előbbiben.

9. **Gyermekuszók versenye.** 50 yard. Díjak, mint az előbbiben.

10. **Leányok versenye.** 50 yard. Díjak, mint az előbbiben.

11. **Stafétauszás. juniorverseny.** Háromszor ötven yard. I. díj arany érem és disztárgy, II. díj bronz érem.

12. **Waterpolo verseny.** Jutalom: érmek és disztárgyak.

14. **Gyorsuszás.** 50 yard. Díjak mint a 7. számnál.

15. **50 yardos verseny.** Díjak, mint az előbbinél.

16. **120 yardos verseny.** Díjak, mint az előbbinél.

17. **Junior verseny.** 100 yard. Díjak, mint az előbbinél.

A versenyeknél a szokásos magyar szabályok érvényesek s az eredményt egy versenyszűri ellenőrzi.

— **Egy életrevaló eszme.** Frisch Károly a helybeli hasonló szállítványozási cég tulajdonosa, — „Carlo Frisch — A Kőbányai Polgári Serfőző Részvény Társaság palackos-reinek kicsinybeni elárúsításával foglalkozó vállalat” címen új szállítványozási szolgálatot szervezett, mely lehetővé teszi, hogy minden helybeli család asztalára minden nap frissen töltött és jól hűtött palackos kerülhessen. Hogy Frisch ur választása az árusítandó sörnél a Kőbányai Polgári Serfőző R.-T. gyártmányára esett, csak újabb megnyugással tölt el mindenkit, mert a serfőző kitűnő hírneve újabb biztosíték arra, hogy mindenkor kifogástalan a gyár saját gondos kezelésében előállított palackos jut a közönség asztalára. A Tengerpart hirdetései rovatában közzétett erre vonatkozó értesítésére felhívjuk a közönség figyelmét.

x **Fratelli Deisinger** fiumei városi rak-tára (Via Molo 9.) engros áron árusítja kisebb beszerzéseknél is a legkitünőbb kávét és teát.

Távirat ◀▶ Telefon.

Szalay államtitkár Fiumében.

BUDAPEST, szept. 5. Szalay Péter államtitkár, a posta- és távirat elnöke, Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek átadta nyugdíjaztatása iránti kérvényét. Utódja valószínűleg Csöke Ferenc miniszteri tanácsos, a kereskedelemügyi miniszterium elnöki osztályának főnöke s a fiumei tengerészeti hatóság volt vezetője lesz államtitkari ranggal.

Nagy váltóhamisítás.

BUDAPEST, szept. 5. Várady Béla pápai vendéglős ma a budapesti rendőrségnél feljelentést tett sógora Arany Győző a Fehér Kereszt volt igazgatója ellen, mivel a nevére negyvenezer korona értékű váltót hamisított. A rendőrségen kiderült, hogy Arany rovott multu ember, aki a megszökött Mayer Benedek szállítás bűntársa.

A makói kavarodás.

BUDAPEST szept. 5. Dr. Galambos Ignác, az ujonnan választott makói polgármester ma nyilatkozatot küldött be a fővárosi lapoknak, melyben tiltakozik az ellen, mintha az ő megválasztása Makóban a függetlenségi párt és a kormány bukását jelentene. Ha csak a párt legkisebb gyöngítését célozta volna az ő megválasztása, akkor nem vállalta volna el a reáruházott tisztet.

Egy kalapért a halálba.

ZSOMBOLYA, szept. 5. Bozai József földmives tegnap Nagykikindából Mokrinba utazván, kihajolt a vonat ablakából, miközben kalapját a szél elvitte. Bozai kirántotta az ajtót és a kalap miatt leugrott a robogó vonatról, melynek kerekei darabokra törték.

Rejtélyes merénylet.

BUDAPEST, szept. 5. A budapesti rendőrségen nagy megdöbbenést keltett tegnap a bécsi rendőrség feljelentése, mely szerint egy magyar joghallgató Reisz Ede bécsi fiatal ember ellen gyilkossági merényletet követett el. A fővárosi rendőrség a merénylettel gyanúsítottat kinyomozta Kragujevic Vaso jogszigorló személyében, ki határozottan tagadja a tettet. Előadta, hogy Reisz Ede, akit régebben ismer, a napokban Bécsben meghívta őt, hogy szálljon hozzá. Ő elfogadta Reisz ajánlatát. Éjjel észrevette, hogy Reisz pénztárcájában kotorász és onnan pénzt vesz ki. Kragujevic felugrott, de ekkor Reisz rárohant és Kragujevic csak nagynehezen tudott a lakásból elmenekülni. Reisz valószínűleg a feljelentéstől való félelemben öngyilkossági kísérletet követett el s most merénylet áldozatának akarja magát feltüntetni. A rendőrség a rejtélyes ügyben folytatja a nyomozást.

Nyilt-tér).

Csepreghy Kálmán
hírhedt tangavallér urnak

Fiume

m. kir. állami főgimnázium
Őn fiamat a földrajzból megbuktatta. A javító vizsgára én is elmentem és meggyőződést szereztem arról a nagy kulturmisszióról, amelyet Ön a magyar tengerparton teljesít... Egy egész óráig kinezta azt a szerencsétlen gyermeket: „Négy kérdésre megfelelt, az ötödikre nem. És Ön megbuktatta újra és a fiut osztályisméltésre utasította azért, mert a földrajzból nem tudta a gletscherek geológiai képződését (!) elmondani. Én kérve kértem Önt, legyen méltányos, legyen szíve: Ön pedig a legcinikusabb módon a szemembe röhögött és — elszaladt.

Én a mai napon Önt a közoktatásügyi miniszter urnai feljelentettem és remélem, hogy majd gondoskodni fognak arról, hogy ilyen földrajzi tudósok oda kerüljenek, ahol a gletscherek képződnek.

A mi pedig az Ön modorát illeti, abból Önt ezennel megbuktatom. Javítóra csupán az esküdtszék elé mehet.

Minden tisztelet nélkül
Abbazia, 1908. szeptember 3-án.

Dr. Glück József, főorvos

*) E rovatban közlöttékért a beküldő felelős a szerk.)

KALOGÉN
BRÁZAY, SÓSBORSZESZ
FOGKRÉMA LEGJOBB ★

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VELENCE

HOTEL MODERNE MANIN

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett 120 szobával, lifttel, villanyvilágítással és fürdőkkel mérsékelt áron.

Gambrinus-étterem polgári árakkal

A Kőbányai Polgári Serfözde kiváló minőségű söreinek kimérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Vegytisztító

és szabóműhelyemet

ház lerombolása miatt áthelyeztem

➔ Via Cappuccini 6. ➔

A n. é. közönség további bizalmát és nagy megrendelését várva tisztelettel

Löwinger Mór.

Levelező-Lap hívásra készséggel hához megyek.

Izletes házi kosztot

adok mérsékelt áron mellett Via Pomerio 9. I. em. 10. Ugyanott két elegánsan butorozott utcai szoba kiadó.

Magyar Vendéglő

FIUME, Riva Szapáry

➔ (az Ungaro-Croata irodája mellett.) ➔

Kizárólag magyar konyha. Közvetlenül a termelőktől beszerzett magyar borok. Állandóan frissen csapolt kőbányai polgári márciusi s dupla malátásör.

Vendégszobák tengeri kilátással.

Fontos ujtás!!

Számos család régi óhaja teljesül és a nagyérdemű fogyasztó közönség kényelmét szolgálja

Carlo Frisch

szállító cég
(Via Alessandrina, Jelcich ház)
új vállalata, mely a világhírű

Rőbányai Polgári Serfözde r. t.

palacksőreit mindenkinek lakásába költségmentesen szállítja.

Árusítja:

a világos márciusi sört,
a kőbányai barátsört és
a serfözdeinek különleges, a leghíresebb orvos tanároktól ajánlott gyártmányát a

„Szent István“ védjegyű

➔ Dupla malátá sör. ➔

Rendelések, 12 palackot meghaladó mennyiségben, a nap bármely szakában, gyorsan és gondosan teljesítenek.

Díjmentes hához szállítás!

Kicsinybeni eladás a Via Alessandrina-i raktárhelyiségben.

Naponta frissen töltött palacksőrok.

Fontos ujtás!

Elsőrendű fehéremű uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékelt áron mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

Dr. Pachany A.

fogorvos Fiumében (Zmaič ház)

működik naponként d. e. 9-12 d. u. 2-6

Teljes tej.

Mától azaz szeptember 4-étől kezdve a zágrábi tejszarnok az óvárosi tejpiacon (Via del Pozzo) naponta reggel 7-8—10 óráig teljes pasteurizált tejet árusít literenkint 24 fillérért.

Egy magyar család 7 éves leánykájához keres a délutáni órákra

német ajku leányt

Cim a kiadóhivatalban.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

CANTRIDA FÜRDŐ ÉS VENDÉGLŐ

Vasár- és ünnepeken
katonahangverseny.

Kombinált villamos vasuti és fürdőjegyek:

Felnőtteknek: Fiumara-Cantrida 70 fill. Gard. pubb.-Cant. 60 fill.
Gyermekeknek: " " 50 fill. " " 40 fill.
Ez árakban befoglaltatik a villamos vasut oda-vissza,
az omnibus, a fürdés és a fehérmű.

Tíz jegyet tartalmazó blockok árai:

Felnőtteknek: a Fiumarától 6.— kor., népkerttől 5.— kor.
Gyermekeknek: " " 4.40 kor., " " 3.40 kor.
Jegyek és blockok kaphatók a villamos vasut kalauzai-
nál és a fürdőpénztárnál.

Remek árnyas kert és nagy terrasz.

Szobák idegeneknek. — Magasforrasú
vizvezeték — Villanyvilágítás.

— Izletes ételek és kitűnő italok. —
Kőbányai Polgári Sör.

MITTEL ALAJOS
fürdőtulajdonos.

MANN JÓZSEF
vendéglős.

Vasár- és ünnepeken
katonahangverseny.

LIDO-VELENCZE

Maison d'Italie ♦ Villa Monplaisir
Villa Thea ♦ Villa Bellevue ♦ Hotel Margherita

Elsőrendű házak modern kényelemmel berendezve.
Legjobb fekvésben a Lidón. Villanyvilágítás mindenütt.
Fürdők és zuhanyok. Telefon. Külön lakrészek csalá-
doknak konyhával.

Tulajdonos
PONTELLO R.

Szobák 5 lirától feljebb. Teljes penzió 8 lirától feljebb.

LIDO-VELENCZE

Klimatikus gyógyhely és tengeri fürdő. — Nagy kineziterapiai
intézet. — A nagy fürdőházban kávéház és étterem tágas
terrasszal a tengerre. — Naponta hangverseny.

Grand Hôtel des Bains

Grand Hôtel Lido

Hôtel Villa Regina

Julius 1-én megnyílik az új
Excelsior Palace Hôtel

Dependanceok és villák:

Elena — Jolanda — Ortensia — Maria — Emma — Elisabetta
parkkal, teniszpályákkal stb.

Nagy hangversenyek, színház és változatos szórakozások.

Cím: BAGNI LIDO - VENEZIA.

Porto-Ré

(Kraljevica)

LIBURNIA SZÁLLÓ

tengeri fürdő remek hullámveréssel.

Gőzösön 40 percnnyire Fiumétól.

Pormentes levegő. Gyönyörű fekvés.

Teljes ellátás mérsékelt áron.

KITÜNŐ KONYHA!

FÜRDŐK ÉS ORVOS A HÁZBAN!

VELENCZE

BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt.
Márktér közelében.

Uj épület minden kívánt
kényelemmel.

Szobák 2¹/₂-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitűnő kony-
ha mérsékelt áron étlap
szerint.

Tulajdonosok:
Fratelli Scattola.

CRNKOVIĆ

szálloda, penzió és kávéház.

CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart
mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitűnő magyar és német konyha.

Kitűntetve a német orvos kong-
resszus által.

Eredeti magyar és német fajborok va-
lamint Müncheni és- Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan
alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIĆ JÓZSEF.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jéggár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tar-
talmazó eredeti ládákban érkezik frissen a
gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állan-
dóan raktáron van kiviteli és márciusi sör,
1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes
palackot tartalmazó eredeti ládákban

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is
kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fő-
szer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-tér 6.

Bonbonnière Möve

Előkelő Mulató

Abbazia Bristol - szálló

Estétként nemzetközi varieté-
előadások kizárólag elsőrendű

művészi erők felléptével.

Kitűnő szellőztetés.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitűnő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

Café Wien (Vienna) kávéház

TRIESZT, Via Vienna 15 TRIESZT

A Triesztet látogató magyarság legelőkelőbb találkozó helye.

Tulajdonos: Szoboszlay Rudolf.

Hotel Meublé Jolanda

VELENCE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A
vaporettok megállóhelye. Gyönyörű kilá-
tással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó
árak. Családok számára külön megállapo-
dások.

Tulajdonos
Inganni E.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —

Piazza Elisabetta. o—o—o Via Adamich.
A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kitűnő konyha.

Minden időben friss halak.

Grande kávéház

Fiume, Piazza Andrácsay

(a Corso végén.)

Elsőrendű kávéház.

Europa kávéház

— Fiume, Adamich-tér és Corso sarkán —
Magyar lapok! — Modern kényelem!

FÉRFI RUHÁT VESZ ÉS ELAD
és olcsón tisztít s javít szakszertien
férfi- s nő ruhát

RADAKOVICS DÁNIEL FIUME
Fiumara, a susáki híd mellett.

KORONA VENDÉGLŐ

Tulajdonos: HOPP VINCE.

Az átutazó közönség különös figyel-
mébe! Kitűnő magyar konyha. Kőbányai
világos s barna sör. Tiszta fajborok.
Mérsékelt árak.